

Van Gelder Papier in Velsen

Van Gelder Papier was een fabrikant van papier waarvan de geschiedenis teruggaat tot 1685 en die heeft bestaan tot 1982. Het bedrijf had vestigingen te Wormer, Velsen, Apeldoorn en Renkum. Ik zeg was want tegenwoordig heet het bedrijf Crown Van Gelder N.V. maar de naam van Gelder is dus al 235 jaar verbonden met het papiermaken.

In 1685 werd windrecht verleend aan de oliemolen De Eendragt te Wormer. Eigenaar was Simon Pzn. Fent. In 1728 werd deze molen verkocht aan Jan Pzn. Coopman en omgebouwd tot papiermolen. Na meermalen van eigenaar te zijn verwisseld kwam ze in 1775 aan Maarten Schouten. Diens dochter trouwde in 1783 met Pieter Smidt van Gelder, lid van de familie van Gelder die het jaar daarop medefirmant werd.

In 1803 werd er een tweede molen gekocht, de pakpapiermolen De Bok. In 1817 kwam daar De Kruiskerk bij. Het bedrijf groeide gestaag verder met in 1820 de aankoop van De Soldaat, en in 1837 werd Het Fortuin overgenomen. In de laatste molen werd in 1838 een papiermachine opgesteld die echter niet voldeed want deze bleek zeer verliesgevend te zijn. In 1839 kwam De Soldaat, en in 1841 De Kruiskerk buiten bedrijf. Het Fortuin werd in 1855 aan Honig Breet verkocht en De Bok werd in 1863 gesloopt.

De molen waar alles mee begonnen was, de Eendragt, werd in 1840 omgebouwd van wit naar pakpapier en in 1845 werd het een machinale pakpapierfabriek onder de naam: fa. Van Gelder Zonen. Daarna volgde weer een uitbreiding door in 1869 de papierfabriek De Eendracht te Apeldoorn aan te schaffen. Hier werd wit handgeschept papier bereid.

In 1881 werd omgeschakeld op houtcellulose als grondstof, voordien werd papier uit lompen geproduceerd. Zo begon men in 1890 met de productie van wit courantenpapier (krantenpapier). Daarom werd er in 1895 een fabriek in Velsen gebouwd, het huidige Crown Van Gelder N.V..

Ook in Apeldoorn werd er gemoderniseerd door het aanschaffen van een papiermachine in 1899. In 1905 ging men in Apeldoorn ook schoolschriften produceren.

In 1907 werd de Hartense korenmolen te Renkum aangekocht, voor de productie van krantenpapier. Deze werd na 1912, aangeduid als Renkum I, aangezien er toen een tweede fabriek in Renkum (Renkum II) werd gebouwd. Beide fabrieken werden tijdens de Tweede Wereldoorlog zwaar beschadigd en het duurde tot 1946 voor de fabrieken weer in bedrijf waren.

De uitbreiding van het concern ging verder met vanaf 1960 een aantal overnames. In 1960 de zakkenfabriek Gebr. de Jong te Westzaan, gevolgd in 1962 door kartonnagefabriek EZC te Westzaan, de Berghuizer Papierfabriek te Wapenveld en de verwerkingsbedrijven zoals CatsNeparofa te Rotterdam en Rhoon en het verwerkingsbedrijf

voor melkverpakking te Veenendaal. In 1963 volgde een deelname van het Amerikaanse bedrijf Crown Zellerbach, dat expertise had in de productie van ponskaartkarton.

In 1967 startte men met de productie van glasvliespapier in de papierfabriek de Eendracht te Apeldoorn. In 1968 werd de Leeuwarder Papierfabriek overgenomen, die vestigingen had in Leeuwarden en Franeker.

Men ging deelnemen in de plakbandfabriek Plastic Film Industrie te Apeldoorn en Intergun te Naarden. Nog in 1976 werd besloten tot de bouw van krantenpapierfabriek Renkum III. Ondertussen werd er onderzoek naar de papiersector verricht en werden er herstructureringen doorgevoerd. In Wormer produceerde men veel asbestpapier, in 1978 ging dit om meer dan 28 kton/jaar. In 1980 kwam het besluit om de productie te Wormer te stoppen en in 1981 ging Van Gelder failliet.

De fabriek te Wapenveld werd overgenomen door Rob van der Zee, daarna Enso, vervolgens Stora-Enso. In 2007 sloot de fabriek.

De fabriek te Apeldoorn ging verder als Van Houtum & Palm als onderdeel van de Gelderse Papiergroep (GEPA). Sinds 2000 was het onderdeel van Favini. Dit bedrijf ging failliet in 2008, waarop de fabriek werd gesloten, hetgeen 216 ontslagen kostte. Het fabriekspand van Van Gelder (omsloten door de Ugchelseweg/Eendrachtstraat/Europaweg) is op 6 december 1996 door een brand die een aantal dagen duurde bijna geheel verwoest en is, deels nog brandend, gesloopt. Het gedeelte dat niet door de brand was verwoest heeft nog een aantal jaren dienstgedaan als bedrijfsverzamelgebouw dat ruim 10 jaar later alsnog is gesloopt. Vandaag de dag staat er nieuwbouw van de politie en de Rabobank en is de beek weer bovengronds gehaald die door het terrein meandert en zijn er wadi's aangelegd. Het terrein is nu omgetoverd tot "Van Gelderpark".

De fabrieken te Renkum gingen verder onder de naam Parenco. In 1983 werd Parenco onderdeel van het Duitse Haindl en in 2001 werd de fabriek verkocht aan Norske Skog. Na enkele reorganisaties en het stilleggen van papiermachine 2 werken er anno 2012 nog 270 mensen en bedraagt de productie 250 kton krantenpapier per jaar.

De fabriek te Velsen werd in 1983 weer opgestart als Crown Van Gelder, dankzij de investering van particuliere beleggers, de grote inzet van het personeel, de provincie en de gemeente Velsen. De Crown Van Gelder Papierfabriek kon op 13 januari 1983 verder als een zelfstandige onderneming met 260 medewerkers en één papiermachine (PM 2), terwijl de andere papiermachine werd geconserveerd.

In 1985 werd Crown Van Gelder genoteerd aan de effectenbeurs van Amsterdam.

In 1987 werd de geconserveerde papiermachine (PM 1) opnieuw in bedrijf genomen. Ook 80 medewerkers werden (deels opnieuw) in dienst genomen. De capaciteit steeg met 60.000 ton naar 140.000 ton, waarmee de arbeidsproductiviteit per medewerker toenam van 300 naar 400 ton per jaar. Momenteel bedraagt de capaciteit circa 220.000 ton en is de arbeidsproductiviteit circa 750 ton per medewerker. Beide papiermachines zijn technologisch volledig up-to-date en daarmee klaar voor een verdere verhoging van de productie-efficiency.

In 2014 is een actieve zoektocht naar een partner uitgevoerd. Deze zoektocht heeft geleid tot een door directie en raad van commissarissen aan aandeel- en certificaathouders aanbevolen openbaar bod op Crown Van Gelder door Andlinger & Company, een onafhankelijke, besloten groep van private investeerders die zich richt op bedrijven in de industriële en technologische sector met een industrieel of B2B klantenbestand bestaande uit (potentiële) innovatiekampioenen of sterke nichespelers. De overname en delisting van Crown Van Gelder N.V. van Euronext Amsterdam is in april 2015 met succes afgerond. Met ingang van 24 april 2015 is Crown Van Gelder B.V. een 100% deelneming van Andlinger & Company.

De CVG is nu een zelfstandige papierproducent gevestigd aan het Noordzeekanaal bij Velsen. Er werken bijna driehonderd mensen. Het bedrijf heeft een omzet van circa € 160 miljoen per jaar. In de fabriek worden specialiteiten geproduceerd voor grafische en industriële toepassingen in de sector houtvrij ongestreken en lichtgestreken (in-line) papier. Er worden circa 100 papersoorten geleverd aan zo'n 150 afnemers in de omliggende landen. Alle activiteiten in

het bedrijf vinden plaats op één locatie. Dat zorgt ervoor dat het bedrijf snel kan inspelen op de wensen van de opdrachtgevers. Crown Van Gelder heeft tevens veel geïnvesteerd in de verduurzaming van producten en processen. Al de producten zijn volledig recyclebaar en het energieverbruik dat nodig is om ze te produceren, ligt op een voor de sector bijzonder laag niveau. De gebruikte grondstof (celstof) is hernieuwbaar en afkomstig van duurzaam beheerde bossen en bijna volledig (2014) voorzien van Chain-of-Custody-certificaten.

De productie: stap-voor-stap

1. Stofvoorbereiding

In de stofvoorbereiding wordt de pulp (celstofvezels in water) voorbereid en worden alle noodzakelijke hulp- en vulstoffen voor het productieproces aangemaakt. Door middel van maling worden de celstofvezels verkort en gekneusd. Dit is van essentieel belang om het eindproduct de juiste sterkte te geven. Na de maling wordt de pulp gemengd tot een eenvormige massa en vervolgens verdund. Op weg naar de papiermachine worden aan de massa hulp- en vulstoffen toegevoegd. In het laatste traject naar de machine wordt de verdunde massa zorgvuldig gereinigd met behulp van waterafscijders (hydrocyclonen) en zeven.

Na reiniging wordt de verdunde stof naar de doekpartij gepompt, waar het papierblad wordt gevormd. De stof wordt via de oploopkast gelijkmatig op een snel rondlopend zeefdoek gespoten. Via het zeefdoek en het bovendoek wordt water verwijderd door de werking van zwaartekracht en vacuüm. Na de doekpartij gaat het gevormde blad de perspartij in. Het bevat dan nog 80 procent vocht.

3. De perspartij

De perspartij, met walsen en vilten, verwijdert door hoge persdruk nog meer water uit het papierblad. Met nog 55 procent vocht gaat het papierblad daarna de droogpartij in, waar door verhitting de rest van het water wordt verwijderd.

4. De droogpartij

Van de totale machinelengte (100 m) maakt de droogpartij het grootste deel uit. Het papier wordt over cilinders geleid die met stoom verwarmd zijn, en op ongeveer tweederde lengte van de droogpartij is het papier bijna volledig droog. Op deze plaats gaat het papier door de raklijmpers, die zetmeel, andere hulpstoffen of een coating op het papier aanbrengt om de oppervlakte-eigenschappen te verkrijgen die voor de toepassing van de verschillende papersoorten gewenst zijn. Hierna wordt het papier opnieuw gedroogd tot het uiteindelijk gewenste vochtgehalte is bereikt.

5. Het gladwerk

De laatste bewerking vindt plaats tussen de walsen van het gladwerk, waarbij het papierblad de gewenste gladheid en dikte krijgt. De gladheid kan voor beide papierzijden afzonderlijk worden ingesteld. Het gladwerk is opgebouwd uit twee aparte walsenparen, waarvan lijndruk en temperatuur afzonderlijk ingesteld kunnen worden. Na het gladwerk wordt het papier opgewikkeld tot een jumborol. De papierbaan wordt met scanners continu gecontroleerd. De procescomputer gebruikt de informatie die hiermee verkregen wordt om het productieproces voortdurend nauwkeurig te regelen. De baanlengte van het papier in de machine is circa 350 meter en het hele productieproces neemt ongeveer 25 seconden in beslag.

6. Snijden

De jumborol wordt versneden op de rollensnijmachine en tot klantenrollen gewikkeld op kokers waarvan de afmetingen door de afnemers voorgeschreven zijn. Deze rollen worden direct voorzien van een uniek rolnummer, zodat ze niet verwisseld kunnen worden. Vervolgens worden de rollen verpakt in vochtwerend papier en opgeslagen in het magazijn, in afwachting van verzending naar de afnemer.

De CVG draait volcontinu dus 7 x 24 x 365 met een paar onderbrekingen per jaar voornamelijk voor het nodige onderhoud. De medewerkers werken dan ook in vijfploegendienst. Dit wil zeggen: vijf ploegen van elk 22 mensen wisselen elkaar af. Zij bedienen twee papiermachines, PM 1 en PM 2, met een breedte van respectievelijk 3,60 en 4,80 meter en een totale capaciteit van circa 220.000 ton per jaar. De papierspecialiteiten worden gebruikt voor grafische en industriële toepassingen.

Jaar	Omzet	Nettowinst	Papierproductie	Medewerkers(gemiddeld)
2009	€ 144,7 miljoen	€ 4,5 miljoen	197.800 ton	301
2010	€ 160,9 miljoen	€ -1,6 miljoen	207.700 ton	309
2011	€ 162,3 miljoen	€ 4,3 miljoen	203.900 ton	292
2012	€ 166,9 miljoen	€ 1,2 miljoen	215.000 ton	282
2013	€ 158,1 miljoen	€ -8,0 miljoen	205.700 ton	286
2014	€ 162,5 miljoen	€ 3,1 miljoen	208.000 ton	280

